

A Magyar Növénynemeseitők Egyesületének 2025 évi Vándorgyűlése

2025. szeptember 17.-én Enyingen és az Alsótekeresi Faiskolában tartotta Vándorgyűlését a Magyar Növénynemeseitők Egyesülete (MNE). Konferenciával kezdődött a program, a humoros újságírásról és népies elbeszéléseiről híres Vas Gerebenről elnevezett enyingi Művelődési Házban.

Az MNE elnöke, Dr. Pauk János köszöntötte a megjelenteket, majd rövid elemzést adott a hazai növénynemeseítés helyzetéről, amely sajnos nagyon leszálló ágban van. Az elmúlt években történt átszervezések miatt több kutatóhely megszűnt, és a megmaradt intézményekben is töredékére csökkent az aktív növénynemeseitők száma. Az egyesület vezetősége és mások több Agroforum, Agrónapló és Agrárunió cikkben írtak erről, személyes találkozások alkalmával is tájékoztatták erről a kutatásokért felelős döntést hozókat, de sajnos sem az Agrárminisztériumban, sem a MATE-ban nem reagáltak ezekre. Annak ellenére, hogy hazánk szuverenitásához elengedhetetlen az, hogy legyen az élelmezés biztonságához szükséges hazai biológiai alap (hazai nemesítésű növényfajták). A hazai klímához nemesített fajtákkal, sokkal fokozottabb a gazdák termelési biztonsága, nemzeti hovatartozása, mint a külföldi fajták használatával. A hazai nemesítés sorvadásának megakadályozása nemzeti érdek, ezért valamilyen módon (pl. támogatással, adókedvezménnyel, kedvező hitellel stb.) fejleszteni kellene a növénynemeseítést. A vetőmagból származó haszon, ami a külföldi cégek pénztárát gazdagítja, nagyon jó lenne, ha hazánkban maradna.

Az egyesület 2025. évi programjában eddig öt rendezvényre került sor. Közgyűlést Tápíószelén a hazai génbankban rendeztük ápr. 15-én. Porpáczi Aladár emlékülésen több tagunk is rész vett, máj. 22-én Sarródon. Az 'Alföldi kenyér, szőlő és bor' konferencia, Kecskemét, Katonatelepen már 23-szor került megrendezésre, aug. 22-én. Dr. Kováts Zoltán emlékülés és konferencia, Csemőn volt, aug. 29-én. Mostani Vándorgyűlésünket ebben az évben Enyingen rendeztük. Az idén még egy rendezvényünk várható a 'Nemesítéstörténeti Emléknapi és Konferencia' (NEK₂₀₂₅) Debrecenben lesz, november 28-án. Ezzel kapcsolatban mindenki figyelje a honlapunkat (www.plantbreeders.hu).

2025-ben az Egyesület több tagja kapott díjat, kitüntetést, amelyhez ezúton is szívből gratulálunk. *Fleischmann Rudolf* díjban részesült Dr. Csizmadia László és Dr. Szél Sándor növénynemeseitők és Dr. Berzi Tamás és Domján Gergely növénytermesztők. A díjat Budapesten vették át az aug. 20-ai ünnepség keretében. Az Agrárminisztérium Életfa bronz fokozatát Feczák János növénynemeseítő és cégtulajdonos kapta meg.

Az egyesület pénzügyi helyzete a támogatásoknak, elnyert pályázatoknak és adományoknak köszönhetően stabil, kb. 2 millió Ft-tal gazdálkodhat 2025-ben. Ez ad alapot a rendezvények költségeire, az „Év ifjú nemesítője” pályázat díjazására, az MNE díjak és más adminisztratív költségek fedezésére. Csak példaként említette az elnök, hogy az enyingi vándorgyűlés költsége 430 ezer Ft.

Az MNE a Vándorgyűlésen díjakkal jutalmazta jeles születésnapjukat ünneplő kiváló nemesítő Kollégákat. MNE nagyon szép bronz emlékérmét Ruskó József paprikanemesítő (Duna Rt.) és Dr. Nemeskéri Eszter borsó- és babnemesítő kapta. Az MNE Kerámia plakettjét Barabits Elemérnek adta az Egyesület.

Az MNE emlékérmét Ruskó József, Dr. Nemeskéri Eszter, a Kerámia plakett kitüntetést Barabits Elemér kapta. A díjakat az MNE elnöke adta át.

A KruppaMag Kft. ügyvezetője, Dr. Kruppa József a Magyar Növénynevelésért díjat ebben az évben alapította. A „**Táncoló Kalász**” díj egy nagyon szép gyémántokkal díszített arany kitűző. Az első két díjazott Falusi János és Hoffman Borbála. A díjat Kruppa József, Pauk János és Vida Gyula, az MTA Növénynevelési Tudományos Bizottságának elnöke adta át.

A „**Táncoló Kalász**” díj két kitüntetettje: Falusi János és Hoffman Borbála

Az MNE 2025 évi díjainak átadása után szakmai előadások következtek. Dr. Orlóci László kutatócsoport vezető, a „**Jövőálló fák a településeinken (is) – magyar nemesítés válasza a klímaválásra**” című előadásában arra hívta fel a figyelmet, hogy a fás növények hosszú élettartama (20-70 év vagy még több) rendkívül fontos, hogy a most telepített fák ősei milyen éghajlatú területről származnak. A hazai egyre szárazabbá és melegebbé váló időjárása várhatóan nem fog kedvezni a nyugat-európai nemesítésű fás fajoknak. Az előadásban szó volt az új trendekről és a nemesítésben rejlő lehetőségekről.

Ezt követően Barabits Elemér ügyvezető igazgató, vendéglátó, előadásban mutatta be az Alsótekeresi Faiskola történetét, nemesítő munkáját, eredményeit. A faiskolát Schrikker Sándor kertész, mezőgazdasági mérnök 1922-ben alapította Alsótekerespusztán. Az első telepítést 2 holdon kezdte el, gyümölcsfákkal, később díszfák, díszcserjék, rózsák, évelő virágok és fenyőfélék szaporításával is foglalkozott. 1928-ban a faiskola vezetésével egy németországi kertészt, Albrecht Ágostont bízta meg, akivel rövid idő alatt elérte, hogy Alsótekerespusztát az ország legmegbízhatóbb faiskolájának tartották. A kezdeti 2 holdnyi faiskola területe jelentősen megnövekedett, 1940-re már 120 kataszteri holdon volt a faiskola, 20 holdon a csemetekert és 5 holdon az anyatelep. A faiskola növény fajainak megoszlása ekkor 60% gyümölcsfa, 15% díszfa, 5% díszcserje, 5% rózsza, 15% évelő és fenyő. A fajták mennyisége: gyümölcs 350, rózsza 500, díszfa 160, díszcserje 500, évelő 1000, örökzöld 60 fajta. Híres volt gyümölcsök fajtagyűjteménye is. Schrikker Sándor a faiskola fejlesztési céljának azt tűzte ki, hogy egyrészt a hazai gyümölcsstermesztést jó hazai fajtákkal lássa el, másrészt a balatoni üdülőtájak szépítse. Ez utóbbi célra 1927-től vállalta a Balaton menti közparkok, üdülők, iskolák és magánvillák kertjeinek tervezését, gondozását is. A faiskola ebben az időszakban sok csemetét exportált számos országba.

A háború után 1945-ben Schrikker Sándor alapította meg faiskolájából az Alsótekerespusztai Faiskolai és Mezőgazdasági Termelőszövetkezetet, amelynek vezetője lett. A fajtagyűjteményének fenntartásával páratlan értékeket mentett meg a magyar nagyüzemi gyümölcsstermelés számára. Fő feladata a leromlott gyümölcsösök felújításához és a 3 éves terv új telepítéseihez facsemeték szállítása, valamint Csehszlovákiának és Szovjetunióknak jóvátételek teljesítéséhez óriási mennyiségű csemete szállítása volt. Ezt a szövetkezeti faiskolát 1949-ben államosították és állami gazdaság lett belőle előbb Aliga, aztán Badacsony központtal, végül a Siófoki Állami Gazdasághoz került. A szocializmusban a keleti blokk legnagyobb gyümölcsös faiskolája (300 ha) volt.

Az állami gazdaság privatizálásakor a faiskolából Barabits Elemér 1991-ben megalapította Alsótekeresi Faiskola Kft-t. Az üzem ma is hazánk egyik legnagyobb és legjelentősebb faiskolája. A cég a csemete kereskedelem mellett a termesztési technológia folyamatos fejlesztésével és új fajták nemesítésével is foglalkozik. Nemesítési munkájának súlypontja a klímaváltozáshoz alkalmazkodó várostűrő fafajok szelektálása, termesztésbe vonása, elterjesztése. Ennek érdekében Barabits Elemér több növénygyűjtő expedíciót vezetett Közép-Ázsia országaiba. Számos fajtája állami minősítéssel és európai jogvédelemmel rendelkezik.

Az előadást követően a vándorgyűlés résztvevői megebédeltek a Turul étteremben. Ezután autóbusszal meglátogatták az Alsótekeresi Faiskolát, ahol Barabits Elemér bemutatta a jelenlegi legkelendőbb díszfáit: platánokat, szilfákat, hársakat, ginkókat stb.. Eközben beszélt a díszfanemesítés különleges követelményeiről, főleg a városi, utcai fák szárazság és hőség tűréséről, a törzs és a koronaformának kialakításáról, a hosszú élettartam miatti speciális nemesítési eljárásokról, klónozásról, alanyokról.

A Vándorgyűlés résztvevői nagy érdeklődéssel hallgatták a tulajdonos, ügyvezető igazgató szaporításokhoz fűződő kommentjeit és megcsodálták az egységes állományokat.

A látogatás a faiskola árudájában ért véget, ahol a jelenlevők közül többen konténeres növényeket vásárltak, hogy szép emléket vigyék az alsótekeresi látogatásnak. Az MNE vezetősége hálás Barabits Elemér igazgatónak, hogy lehetővé tette a jól sikerült rendezvény megtartását, az ország egyik legnagyobb és gazdaságilag is legeredményesebb díszfaiskolájában.

A rendezvényt anyagilag támogatta az Agrárminisztérium, valamint a Kruppa Mag Kft., ami tökéletesen fedezte az alsótekeresi Vándorgyűlés költségeit. A támogatást és a **magyar növénynevelésért** alapított „Táncoló Kalász” díjat az Egyesület hálasan köszöni Dr. Kruppa József MNE alelnöknek.

Dr. Matuz János